

Fellesforslag fra H, Sp, V og Krf
Versjon 6.1 – 14.12.2015

HANDLINGSPROGRAM 2016 - 2019

1. Økonomiske rammer

- 1.1. De økonomiske rammer som fremgår av rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg legges til grunn for den økonomiske planleggingen i handlingsprogramperioden.
- 1.2. Rammer årsbudsjett 2016
Rammer for hvert utvalg og tjenesteområde fastsettes i samsvar med rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg.
- 1.3. Skatt
Den kommunale skatteøren fastsettes til den enhver tid gjeldende maksimalsatsen.
- 1.4. Låneopptak
Rammen for eksterne lån til investeringsformål i 2016 settes til kr 159,848 mill. kr

Rammen for opptak av formidlingslån i Husbanken settes til kr 25 mill. kr. Lånet tas opp som annuitetslån med 5 års avdragsfri periode, deretter nedbetaling over 20 år.
- 1.5. Likviditet
Innvilget driftskreditt på 100 mill kr. i Danske Bank videreføres i 2016.
Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende, men vurderes nærmere i årsrapporten for 2015.
- 1.6. Egenbetalinger, gebyrer og avgifter
Ordningene fastsettes slik de fremgår av "Oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger".
- 1.7. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å utarbeide oppdragsbrev til Lier Eiendomsselskap KF, i tråd med kommunestyrets budsjettvedtak og vedtatte oppdrag.

1.8. Endringer i forhold til økonomiske rammer

Driftsbudsjettet

1000 kr.	2016	2017	2018	2019
<u>Endringer forlik statsbudsjettet: *)</u>				
Skatteoppkrever forblir kommunal	2875	2875	2875	2875
Barnehager – gratis kjernetid	126	126	126	126
Økt rammetilskudd *)	(3001)	(3001)	(3001)	(3001)
Grunnskole – tidlig innsats	3600	3600	3600	3600
Videreutdanning lærere	250	250	250	250
Helsestasjon/skolehelse, ref 2.25	465	465	465	465
Barnevern	150	150	150	150
Diverse poster	350	350	350	350
Økt øremerkede midler *)	(4815)	(4815)	(4815)	(4815)
Helsesøster/ungdomslege, ref 2.25	200	400	400	400
Økning sykehjemslege	400	400	400	400
Miljøarbeider – Hegg gamle skole, ref 2.14	200	400	400	400
Markering slaget på Gjellebekk, ref 2.13	50	50	0	0
Syssettingskoordinator, ref 2.23	300	650	650	650
NAV – aktivitetsplikt/opplæring, ref 2.23	(300)	0	0	0
Sykefravær – økt innsats, ref 2.10	300	(2000)	(2500)	(3000)
Utleie haller/baner – inntekt, ref 2.4	(7200)	(7200)	(7200)	(7200)
Gratis leie haller/baner – tilskudd, ref 2.4	7200	7200	7200	7200
Redusert administrativ ressurs, ref 2.6	(800)	(1300)	(1300)	(1300)
Redusert renter / avdrag	(8)	(52)	(156)	(186)
Til/(fra) disposisjonsfond	(342)	1425	2106	2636
Sum	0	0	0	0

Investeringsbudsjettet

1000 kr.	2016	2017	2018	2019
Trafikksikkerhetstiltak, ref 2.29	3320	3320	3320	3320
Stoppen skole, oppgradering, ref 2.20	(3600)	0	0	0
Veilys oppgradering, ref 2.33	0	(4490)	(5610)	0
Maskinpark kirken, ref 2.5	(820)	(820)	(820)	(820)
Kirkeinvesteringer, ref 2.5	500	500	500	500
Redusert/(økt) mva refusjon	120	298	522	(600)
Redusert/(økt) låneopptak	480	1192	2088	(2400)
Sum	0	0	0	0

*) Tallene hentet fra budsjettforliket i Statsbudsjettet bygger på grove antagelser utfra erfaringstall og at Lier utgjør ca ½ % av landets befolkning. Endringer må påregnes. Det er uklart om økt øremerkede midler gjelder kun for 2016 eller flere år fremover.

Diverse poster under økt øremerkede midler omfatter bl.a. opplæring enslige asylsøkere, sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte grupper på arbeidsmarkedet, tilskudd sengeenhet alvorlig syke og døende, handlingsplan diabetes, tiltak mot vold og overgrep, tilskuddsordning mot barnefattigdom m.m.

2. Oppdrag, tiltak mv.

- 2.1. Det forutsettes at tiltak gjennomføres som beskrevet i grunnlagsdokumentet og budsjettvedtaket. Tiltak av prinsipiell betydning legges fram som egne saker. Avvik meldes snarest.
- 2.2. Følgende økonomiske forutsetninger legges til grunn for økonomiarbeidet for å sikre en «sunn» økonomi:
 - Netto driftsmargin på 1,75 %
 - Disposisjonsfond på minimum 5 % av driftsinntekter (og kr 100 mill)
 - Gjeldsgrad på maksimum 100 % av driftsinntektene (kommunen som konsern)
- 2.3. Hovedutvalgene gjennomgår budsjett for de virksomheter som sorterer under hvert hovedutvalg i løpet av 1. kvartal 2016. Parallelt legger rådmannen frem en analyse av lovpålagte/ikke lovpålagte oppgaver innen hvert hovedutvalgsområde.
- 2.4. Ordningen med gratis leie av haller/baner må synliggjøres i handlingsprogrammet og etter regnes ifm årsregnskapet (+ Heiahallen og nye Hegg samt prisstigning anslås til 20 % økning), ref punkt 2.14 i HP 2015-18.
- 2.5. Maskinpark kirken inngår i samlet investeringstilskudd for kirken, ref punkt 2.27 i HP 2015-18.
- 2.6. Som følge av at VIVA IKS og Lier Drift A.S er skilt ut som egne selskaper og at Arbeidssenteret er fusjonert med Lier ASVO medfører dette redusert behov for administrative tjenester/stab/støtte i den kommunale organisasjon. Det må dokumenteres hvordan denne rasjonaliseringsgevinsten tas ut og eventuelt omdisponeres til økt kvalitet og kapasitet i tjenesteproduksjonen, ref punkt 2.5 i HP 2015-18.
- 2.7. Det legges frem en egen sak om fastsettelse av normtall for utvikling av kvaliteten i barnehagene som f.eks bemanningsnorm, formelt kompetansenivå, ansenitet m.m. Denne skal inkludere forslag til en kompensasjonsordning basert på objektive kriterier for barnehagene. Dagens ordning med mulighet til å søke tilleggsbevilgning bortfaller. Frist 30.06.2016.
- 2.8. Det er et mål å utnytte eksisterende kapasitet før nye barnehager bygges.
- 2.9. For å tiltrekke seg kvalifiserte og engasjerte medarbeidere og sikre god rekruttering iverksettes følgende tiltak:
 - Økt bruk av alternative turnusordninger,
 - Tilrettelegging for flere heltidsstillinger,
 - Utarbeide kompetanseplan og kartlegge behov for etterutdanning i hver virksomhet,
 - Styrke lærlingeordningen og økt bruk av praksisplasser,
 - Fokus på ulike støtteordninger fra NAV som f.eks TULT for å kunne gi personer med redusert arbeidskapasitet et tilbud.
- 2.10. Rådmannen øker innsatsen for å redusere sykefraværet. Måltall for nærvær i 2016 settes til 95 %. I arbeidet vektlegges den enkelte leders ansvar for å følge opp sykefravær gjennom tett oppfølging av hver enkelt arbeidstager. Dette gjelder også

for å unngå mobbing på arbeidsplassen. Nødvendig oppfølgingssystemer anskaffes og sykefraværet rapporteres hver måned ifm månedsrapporten.

- 2.11. Det opprettes et eget brukerutvalg for Lierhallen som kan gi verdifulle innspill til et bedre tilbud og drift av hallen. Frist 30.06.2016.
- 2.12. Det utredes muligheten for et eget aktivitskort for barn/ungdom. Frist 2016.
- 2.13. Det planlegges en markering av 300-års jubileum for slaget på Gjellebekk i 2016. I den forbindelse ses det nærmere på hvordan kommunen kan bidra til å hedre forfatter og historikeren Leif Hamre.
- 2.14. Det opprettes en deltidsstilling som miljøarbeider ved Hegg gamle skole/musikkverkstedet for å styrke samarbeidet mellom ulike kulturaktiviteter for ungdom og hjelpetjenestene.
- 2.15. Rådmannen utreder en ordning med det formål å gi støtte til enkeltprosjekter og arrangementer initiert av og for barn og unge.
- 2.16. Arbeidet med trafikk sikkerhetsopplæring i skolen fokuseres i skoleåret 2016/17. Det vurderes å utarbeide en egen «Barnas transportplan».
- 2.17. Det legges til rette for utrulling med lokale tilpasninger av «Sunne og aktive liunger» i alle skolene etter modell fra Sylling og Oddevall.
- 2.18. Det utarbeides en tilstandsrapport for Hallingstad og Tranby skoler i løpet av 2016.
- 2.19. Rådmannen tar initiativ til å øke fokus på skolemiljø med den hensikt å bekjempe tradisjonell og digital mobbing.
- 2.20. Oppgradering av Stoppen skole reduseres til et nødvendig nivå for å tilfredsstille Høvik skoles behov.
- 2.21. Rådmannen legger frem en egen sak om en helhetlig mestrings og medisinsk rehabiliteringsplan som omfatter alle grupper og i alle aldre i løpet av 2016.
- 2.22. Lier har en sterk frivillig sektor. Det arbeides videre med å sikre en god dialog og tilrettelegging for at denne ressursen kan brukes på en god måte innen områder som omsorg og undervisning.
- 2.23. Rådmannen oppretter en egen stilling som sysselsettingskoordinator som skal arbeide som kontakt mellom næringsliv, frivillighet og kommune for å sikre at flyktninger raskt kommer ut i arbeidslivet.
- 2.24. Rådmannen fremmer en egen sak om bruk av økt ramme på til sammen kr 3,6 mill innen psykisk helse for hovedutvalget. Dette omfatter bl.a. organisering av nattjenesten på Heggtoppen.
- 2.25. Statlige midler til økt innsats for skolehelse/helsestasjon ses i sammenheng med økt innsats helsesøster/ungdomslege.

-
- 2.26. I forbindelse med det pågående arbeidet med ny strategisk næringsplan for Lier etableres en fast samarbeidsgruppe med næringslivet som referansegruppe. Stillingen som næringsrådgiver vurderes utvidet som en del av dette arbeidet.
- 2.27. Lier sikres et bedre kollektivtilbud. Det tas kontakt med aktørene Buskerud fylkeskommune som er ansvarlig for kollektivtrafikk og operatørene Ruter, NSB og Brakar. Frist: 2016
- 2.28. Det utredes mulighet for bruk av ny teknologi for varmegjenvinning i veksthus i Lier med det mål å oppnå lønnsom og bærekraftig helårsdrift av frukt- og grønnsakproduksjon. Dette for å gjøre Lier i bedre stand til å levere frisk mat hele året uten stort klimaavtrykk. Landbrukskontoret bes om å kartlegge tilgjengelig teknologi og søke samarbeid med landbruksnæringen.
- 2.29. I arbeidet med temaplan vei innarbeides en kartlegging av gjenstående gang/sykkelveier for å sikre et helhetlig og komplett gang- og sykkelveinett i Lier. Planen skal kartlegge behov for arbeid med reguleringsplaner, grunnverv og hvordan statlige tilskuddsordninger kan utnyttes. Frist: 1. oktober 2016.
- 2.30. Det utarbeides en egen gatebruksplan for Sylling sentrum i løpet av 2016.
- 2.31. Det legges frem en egen sak om muligheten til å etablere en Mathall i Ytre-Lier i tilknytning til E-18 i samarbeid med næringen. Fylkeskommunens eiendom Søndre Linnesvollen kan være aktuell.
- 2.32. I forbindelse med revisjon av energi- og klimaplan innarbeides en handlingsplan mot støy etter forurensningsforskriftens kapittel 5.
- 2.33. Bevilgningen til oppgradering av veilys til LED stilles foreløpig i bero inntil det foreligger en samlet plan for hvordan dette kan gjøres på en hensiktsmessig måte. Planarbeidet skal gjennomføres i løpet av 2016 som en del av hovedplan vei.
- 2.34. Lier kommune deltar i en rekke samarbeidsorgan – alt fra Vestregionen og Buskerudbyen til Oslo og omland friluftsråd – med ulik finansiering. Rådmannen legger frem en egen kost/nytte-analyse som viser direkte og indirekte kostnader knyttet til arbeidet med disse.
- 2.35. For å sikre effektiv drift av selskaper som leverer tjenester etter selvkost må det sikres bedre eierstyring og økt bruk av forvaltningsrevisjon. I 2016 vil en spesielt sette fokus på interkommunale selskaper (IKS).